

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno	Din 20—
pololetno	Din 10—
četrtletno	Din 5—
posamezna številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
(in svoje stališče v državi)
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm izvirnega stolpca stane za:	Din 0,25
malu oglaševanje
uradno razpisano
reklame po dogovoru	Din 0,50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. v hiši „Ekonom“.

Opozarjamo vse cenjene naročnike, da bomo s prihodnjo številko brezpogojno ustavili list vsem, ki ne poravnajo naročnine. — Uprava „Kmetijskega lista“.

Hvala vam, tovariši!

Iskrena hvala vam vsem, ki ste dne 18. marca izpolnili svojo dolžnost do podeželskega ljudstva in oddali svoje glasove za kandidate kmetijske misli.

S tem svojim možatim nastopom ste dokumentirali pred vso javnostjo, da v Sloveniji še ni zmagalo hujškaštvo, da v Sloveniji še ni zmagala demagogija končnoveljavnja, kajti vaših 11.000 glasov je dokaz, da je jedro slovenskega ljudstva trezno in razsodno in da je zato končna zmaga pravice in resnice zasigurana.

Ko je pod utisom hujškaških in neresničnih gesel veleagrarizma in avtonomije omagal marsikak tovariš, da so se naše vrste zredčile, ste vi načelnštvo SKS.

neomajno manifestirali za kmetisko misel ter kakor trdna skala kljubovali vsem napadom divjajočega hujškaštva.

Vaša zvestoba, vaša trdna volja je omogočila, da ima kmetiska misel svojega zastopnika in da je pod uplivom plemenskega sovraštva kmetiska vlada sicer odložena, toda ne za večno.

In da pride ta čas čim prej, da zmaga kmetisko ljudstvo tem skorej, zato tovariši na delo, zato bodite še v naprej ponos zavednih in jedro bodočih zmagovalcev.

Hvala vam, tovariši, ki ste se izkazali kot garda kmetijske misli! V boj za Staro pravdo!

Boj se nadaljuje.

Kot možje in odločni bojevniki za pravice podeželskega ljudstva je bilo od nekaj naše geslo, da je treba pogledati resnici vedno v oči, pa naj bo ta še tako trpka in še tako neprijetna.

Samemu sebi in kmetiski misli bi se izneverili, če ne bi ostali zvesti svojemu geslu tudi sedaj, ko smo v ravnokar minulih volitvah doživeli sicer nezasužen, toda težak poraz.

Mesto 33.000 glasov leta 1920, smo dobili samo nekaj manj od 11.000 glasov, mesto 6 poslancev (z ozirom na manjše število poslancev) pošljemo v skupščino samo enega — tov. Pucija.

Smešno bi bilo to težko resnico prikrivati z umetnimi olupšavami, nespametno ne priznavati resnice, kakršna je.

Da, doživeli smo poraz, ki pa ni nič strašen in še manj pa obupen.

Nasprotno! Istočasno, ko priznavamo svoj poraz, istočasno, ko slavljamo naš nasprotnik svoj triumf, istočasno, ko je naš nasprotnik močnejši, istočasno ga zovemo zopet na boj, zakaj boj se nadaljuje, zakaj boja ni prej konec, dokler nista zmagali pravica in resnica in dokler ni podeželsko ljudstvo zagrabilo vlado v svoje roke.

In s samozavestjo in odločnostjo bomo nadaljevali boj — kajti jedro naših sil je nedotaknjeno in naša garda je izšla iz boja brez izgub.

Isti možje, ko leta 1920, so šli tudi letos z nami, isti idealni in požrtvovalni volilci ko leta 1920, so vztrajali tudi letos v vrstah zelene armade.

Odpadlo je le tisto nezavedno ljudstvo, ki hoče čez noč doživeti odrešitev, ki noče spoznati, da pride odrešitev le z delom in sicer s težkim, napornim in požrtvovalnim delom.

Odpadlo je le tisto netrezno ljudstvo, ki sledi vsakemu novemu geslu, ki je večno dostopno vsaki lepi obljubi, ki menja svoje nazore ko pomladansko vreme.

Kar smo pridobili leta 1920 pod skoraj revolucionarnim ozračjem tiste dobe, kar je sledilo nam, ker smo bili nova stranka z novim geslom, samo to smo izgubili in zaradi tega ni nam zadan udarec težak.

Vsi tisti, ki kmetiske misli še niso doumeli, vsi tisti, ki še niso bili godni za veliko dobo kmetiske vlade, vsi tisti so nas zapustili in vsi tisti pridejo zopet k nam, ko bo njih spoznanje napredovalo.

In to se bo sigurno in kmalu zgodilo, zakaj ostala nam je armada 11000 izbranih mož, ostala nam je vojska, v kateri ni novincev, v kateri stoji vsak posameznik kot cel mož na svojem mestu.

To tovariši je naše veliko zado-

ščjenje, to je zalog naših bodočih zmag!

Zadoščjenje pa smo doživeli tudi v drugem oziru. Znali smo dobro, da živimo v dobi hujškaštva in da bo oni najlažje žel, ki bo najnižje licitiral. Kljub temu pa smo hujškaštvo zavrgli in hoteli smo zmagati le na pošten način — vsak drug način pa smo odklonili. Zato nismo ljudstvu govorili le o pravicah, temveč smelo smo govorili tudi o dolžnostih. Zato nismo govorili le to, kar ugaja ljudem, temveč govorili le to, kar je v skladu z resnico.

Ta pa je v današnjih razmerah neprijetna in grenka in zato nismo mogli računati na oni uspeh, ki je bil siguran tistemu, ki je z lažnimi obljubami zavajal narod. Toda naj trpi stranka, samo da ne trpi ljudstvo! To je bilo naše geslo in zato smo držali ravnovesje hujškaštva, zato smo izpolnili zgodovinsko nalogo, da smo v najbolj težkih časih ostali zvesti resnici. In tovariši! Ta naša požrtvovalnost se bo nagradila, to naše poštenje bo še poplačano, zakaj pravica mora zmagati ali pa je uničen svet.

Ker smo poznali položaj kakor je bil, zato smo bili na izgube pripravljani. Toda odkritosrčno bodi rečeno, da na tako velike ne!

Če nismo obljubljali, če nismo hujškali, pa smo zato resno delali in v zavesti si storjenega dela smo računali na uspeh. Nobena stranka ni storila za slovenskega kmeta toliko, ko samostojna. Samo z doseženim izvozom živine mu je pridobila SKS milijone in milijone. In če bi ne bilo SKS, bi prodajal kmet živino za časa suše tudi pod 10 kron za kilogram.

Značilno je, da je prva brzojavka, ki smo jo prejeli o izidu volitev bila iz Selc.

Ta kraj je zadela huda nesreča. Takoj drugi dan je prišel v Selce okrajni glavar iz Kranja, dan kasneje tov. Pucelj, ki je dosegel 800.000 K podpore za ponesrečence in 2 četi vojakov, ki so vsem prizadetim bila izdatna pomoč. Noben klerikalni poslanec se ni niti gnil. Vseeno je javila brzojavka iz Selc, da smo prejeli mi 40, klerikalci pa 331 glasov.

Nismo pomagali prizadetim v Selcah, da bi doživeli strankarsko korist, saj smo bili vedno na pomoč tudi izrazitim nasprotnikom, toda tako nezasuženo zaupanje vseeno — boli.

In boli tudi to, da je zmagala stranka, ki si je dovolila take očitne goljufije, da je bilo v skupščini konstatirano, da se še stična ni pripetila. Ali so izumrli poštenjaki, da morejo glasovati za sleparsko stranko, ki zahteva istočasno prepoved in dovolitev izvoza živine?

Ali je izumrla poštenost, da more zmagati stranka, ki se redi le od klevet in obrekovanj, kar je zagrešila SLS.

Ali je izumrla razsodnost, da more zmagati stranka, ki je vsa pokrita z grehi?

Ali je izumrla verski čut, da more zmagati stranka, ki jo ponižala vero za svojo deklo, ki trguje z vero, ko z blagom?

In ali je slovenski narod pozabil na vso zgodovino, da zaupa svojo usodo zopet stranki, ki je večno bila izvira vseh njegovih muk?

Leta 1914. je rodilo hujškanje SLS vojno, leta 1923 more povzročiti hujškanje SLS novo krvoprelitje.

Ni hudo, da smo izgubili bitko mi, toda strašno je, da je zaslepljenost slovenskega naroda tako velika, da se izreka v takem številu za najbolj brezvestno in najbolj sleparsko stranko.

Čorje narodu, če vodijo njegovo usodo sleparji!

Veliko zmago je doživela SLS, toda veseliti se je ne sme. S podlimi sredstvi je bila dosežena in z licitacijo navzdol priborjena. Zato pa je zmaga SLS zgubljena, kakor hitro se pojavi človek, ki licitira še nižje od nje. In ta mež se je pojavil in komaj da se je pojavil, je tudi dosegel zmago.

Konfuzni Radič je v Sloveniji druga najmočnejša stranka in samo on

si je priboril v Sloveniji po enotedenski agitaciji dva mandata.

In to je pelin klerikalne zmage, to pa je tudi žalostna sramota za slovenski narod. Slava treznega naroda, ki jo je užival slovenski narod, je z zmago Radiča izgubljena in tudi Sloveniji ne bo prihranjeno, da se bo morala boriti z najbolj konfuznimi idejami in z najbolj demagoškimi gesli. Krivda klerikalcev je to, ki so v svoji gonji za mandati ustvarili ozračje, ki je moglo biti ugodno celo za Radiča.

»Die ich rief die Geister, die werd ich nun nicht los.« (Duhove, ki sem jih priklical, teh se ne morem osvoboditi), te besede pesnika se bodo uresničile še nad klerikalci in zato bomo mi ostali na svoji poštenj poti, pa čeprav je manj ugajena ko klerikalna hujškaška.

In na tej poti bodo nam sledili vsi, ki hočejo blagor naroda, ki hočejo zmago podeželskega ljudstva.

Tovariši! Ko je bila završena proslava 350 letnice spomina Matije (čubca, tedaj je padel slovenski kmet vnovič pod jarem gospode.

Te sramote ne bomo trpeli in zato kličemo vse v svoje vrste, ker boj se nadaljuje, ker Stara pravda še vedno ni maščevana.

Pravi vojak se uči iz izgubljenih bitk in se bori naprej, to moramo storiti tudi mi in podeželsko ljudstvo pride do svoje zmage.

Kdaj bomo v paradizu?

»Vse bo dobro, samo če volite nas, ki bomo priborili avtonomijo.« Tako so govorili klerikalci pred volitvami.

Ljudstvo jim je verjelo in klerikalna stranka je doživela takšno zmago, kakršne ni niti sama pričakovala.

Dolžnost klerikalne stranke je sedaj, da svoje obljube uresniči. Vse ljudstvo nestrno pričakuje na zboljšanje razmer, vse ljudstvo hoče avtonomijo, svobodno in neodvisno Slovenijo.

Gospodje od SLS! Hitro in krepko na delo!

Kdaj dobimo vašo slavno avtonomijo?

Kdaj pridejo naši fantje iz Srbije v Slovenijo?

Kdaj bodo povrnjena vojna posojila?

Kdaj bodo davki izenačeni?

Kdaj boste že dosegli, da bo Slovenija plačevala le pravične davke?

23.685.

Samo na Kranjskem se ni udeležilo volitev 23685 volilcev. Da so skoraj vsi ti volilci nasprotniki klerikalne stranke je jasno ko beli dan, zakaj klerikalci so poslali na volišče vse, kar so imeli.

To resnico pa potrjujejo še sledeče številke.

Največ volilcev je ostalo doma v Krškem okraju (4206), potem v ljubljanski okolici (3965), dalje v Kranju (2359), Kočevju (2788) in končno v Novem mestu (2094).

V Kočevju so ostali doma Nemci, ki se niso mogli ogreti za radikalno stranko vsled znanega izreka, da nočejo biti »serbisch radikal«, če ne smejo biti »deutsch-radikal«. V Kranju so izostali naši in pa tudi klerikalci in sicer vsled Brodarjeve slame.

Vsi drugi okraj pa so naši najmočnejši okraj in zlasti število izostalih volilcev v Krškem okraju pove vse.

Ti nezavedneži, ki niso izpolnili svoje državljanske dolžnosti, ti so torej v prvi vrsti povzročili blesek klerikalne zmage in pa krutost našega poraza.

Nikakor nočemo olupšavati svojega poraza, toda na drugi strani moramo to ogromno neudeležbo pribiti,

Kdaj pridemo v paradiz, kjer se bo cedilo le mleko in med?

Gospodje! Izpolnite vaše obljube, ljudstvo čaka na to!

Pa bojimo se, da bo ljudstvo še dolgo in dolgo na to čakalo, ker kakor so uspehi volitev za klerikalce v Sloveniji razveseljivi, tako pa so obupni v ostali državi.

Na Hrvatskem so klerikalci čisto razirani in v srbskih krajih je podlegel Protić, edina nada dr. Korošca.

Vse kombinacije gospoda Korošca so padle torej v vodo in njegova avtonomija je postala pravi paradiz, oni namreč, ki ga je človeštvo za vedno izgubilo.

Volilci pa, ki ste volili SLS in ki mislite s svojo glavo, pa vprašajte sedaj teden za tednom SLS, kdaj da izpolne svoje obljube in hitro boste spoznali, da ste volili stranko obljub, stranko dela pa ste zavrgli.

Pravica.

S posebno slastjo so vodili demokrati boj proti nam. Ker smo odklonili njihov nemogoč »Napredni blok«, so se hoteli na vsak način nad nami maščevati.

Delno se je njih nakana tudi posrečila, ker le premmogoe naše volilce so zbegali, da so — ostali doma. Ampak še bolj ko nas, so udarili same sebe. Uresničil se je nad njimi pregovor, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

Na Kranjskem manjka nam do količnika namreč samo 71 glasov. Če bi 71 demokratov volilo nas ali pa če se ne bi dalo 71 naših premočil od demokratov, potem bi bil izvoljen s količnikom tov. Pucelj, brez količnika pa dr. Zerjav, in klerikalci bi dobili na Kranjskem samo 8 mandatov.

Dr. Zerjav ni torej izvoljen samo zato, ker so demokrati prestrastno agitirali proti nam.

Pravica se je torej izkazala.

Tožba Gustava Pirca.

V terek se je pričela pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava vsled štirih tožb Gustava Pirca proti odgovornemu uredniku »Slovenca« Moškercu in sicer zaradi člankov z dne 9. in 17. februarja ter člankov z dne 13. in 18. marca.

Senatu predseduje višji sodni svetnik Mladič, obtoženega urednika zastopa dr. Natlačen, Gustava Pirca pa dr. Tekavčič.

Obtoženi urednik ni pri razpravi navzoč in si je zagovor pridržal za razpravo.

V njegovem imenu izjavlja dr. Natlačen, da je Moškerc članke bral in da nastopa dokaz resnice.

Teatralno, kakor da bi delal izpiti iz deklamacije, je nato bral dr. Natlačen svoj, eno uro trajajoč govor. Sicer priznavamo, da je bila vsebina govora stvarna.

V glavnem je izvajal dr. Natlačen sledeče:

Preteklo spomlad je bil Pirc v dogovorih z ravnateljem Schlesingerjem zaradi nakupa galice. Za ceno 27 funtov (za 1000 kg) je bilo Kmetijski družbi ponudeni 30 do 40 vagonov galice. Ker pa je prešla nato družba cenejšo ponudbo, je znižal Schlesinger ceno na na 25 funtov 19 šilingov in 9 pens za tono. Po tej ceni je bilo družbi ponudeni 40 do 50 vagonov galice. Pogodba, ki je bila nato sklenjena, ima klavzulo, da je pogodba veljavna le, če jej pritrji glavni odbor Družbe.

Dva dni kasneje je bila seja glavnega odbora Družbe, na kateri je predlagal Pirc, da se naj kupi le 30 vagonov, odbornik Brenčič pa, da se kupi 40 vagonov, kar je tudi obveljalo. Drugi dan pa je bila sklenjena pogodba na 50 vagonov. To bodo dokazali inž. Lah, knjigovodja Češnovar, zapisnik seje in pa sklepno pismo.

10 odvisnih vagonov galice je bilo kupljenih z denarjem »Kmetijske družbe«. Tu se je zaradi tega vodil pri Kmetijski družbi tekoči račun na ime Pirca. Ta svoj dolg (v znesku 933.588,78 dinarjev) je poravnal Pirc šele 12. januarja 1923.

Vseh 50 vagonov galice je bilo vsled ugodno rešene prošnje Kmet. družbe uvoženih carine prosto, ki je znašala za 10 vagonov 84.000 kron.

Od teh 10 vagonov je prejel trgovec Volta 4 vagone, 1 vagon je šel v Zagreb (cena galice je bila 52 K za kg), 1 vagon v Beograd po isti ceni, 1 vagon neznanokam, tri vagone pa je odstopil Pirc dne 14. februarja Kmetijski družbi.

Vskladičenje in ekspedicijo galice je oskrbela Kmetijska družba.

Pod utisom »Slovenčevih« odkritij da je šele Pirc poravnal svoj ra-

Čim pri družbi in sicer tako, da je vse najdražje plačane funte prevzel on in tako pripomogel Družbi do 202.365.31 dinarjev dobička. Dalje je prepustil Pirc družbi vse tri vagonne po ceni, ki je bila na podlagi tega računa izkalkulirana.

S sklepnim pismom, z dne 19. septembra 1921 je kupil Pirc v Grazu 10 vagonov galice in sicer na ime Kmetijske družbe. Pri tem da je zaslužil 950.000 kron.

Leta 1919 je kupila Družba 75 vagonov galice. Pogodbo sta podpisala prelat Kalan in Pirc. Cena galice je bila določena na 7.75 kron. Ker pa so došle kasnejše cenejše ponudbe, je hotel Pirc doseči razveljavljanje pogodbe. Na njegovo posredovanje je vlada tudi v resnici razpečavanje te galice v Sloveniji prepovedala. Kljub temu pa Pirc ni bil dolžan prevzeti te galice. Ker je šla kasneje cena galice kvišku, je zaslužil 1.900.000 kron. Od te svote je bilo kupljeno za Družbo 7 odstotno državno posojilo, ostanek (699.000 kron) pa si je pridržal Pirc. Za kupčijo potreben denar pa da je bil najel na kredit Kmetijske družbe. Šele v juniju je narekoval Pirc Kuštrinov garancijsko pismo, ki ga je datiral s februarjem.

Dne 17. avgusta 1915 je sklenila Družba kupčijo z rižem, ki je dala 8.674.50 kron čistega dobička. Ves čist dobiček, ki je bil, kakor je s pomenljivim pogledom vzkljknil dr. Natlačen — tedaj v zlati valuti — si je dal izplačati Pirc.

Pirc da je dalje silno škandalozna tajnika Laha, kar dokazuje nek letak. Pirc je dalje oškodovalec Družbo s tem, da ji je vsilil drage marke za 90.000 kron.

Obširno je nato govoril dr. Natlačen o kupčiji z emaljirano posodo, kjer da si je pustil izplačati Pirc provizijo, kar da bo dokazal Florjančič, družabnik tvrde »Triglav«, ki je to kupčijo sklenila. Pri tem da se je rabila dvojna faktura. Nato prebere dr. Natlačen neko pismo Pirca.

Svoj deklamatoričen govor je končal dr. Natlačen z značilno obsodbo »Slovenca«. Dejal je namreč, da računa najbrže Pirc, da mora z ozirom na veliko število izgubljenih pravd »Slovenec« biti večno obsojen.

Na konec predlaga, da se odstopi njegove govor drž. pravdnictvu in pa tudi carini.

Nas prav vesel, da so klerikalci tako vneti, da pride država do svojih dohodkov.

Odgovor zastopnika Pirca.

Dr. Tekavčič odgovarja na izvajanja dr. Natlačen in pravi, da tudi

on želi, da se izvede razprava popolnoma, da se bo vsaj znalo, na kak krut in nizkoten način se napada zasebno čast. Ker je gradivo preobsežno, odgovarja le na kratko.

V vsem je kupil Pirc galico trikrat in sicer leta 1919, 1921 in 1922.

Leta 1919 je sklenil sporazumno s prelatom Kalanom kupčijo na Dunaju in sicer za 75 vagonov galice in sicer za ceno 7.75 kron. Cena je bila sicer določena na 8 kron, razlika 25 vinarjev pa naj bi bila provizija Pirca. To pa je Pirc odklonil. Ker pa je cena galice padla, ni hotel glavni odbor z dne 28. januarja te kupčije odobriti in bi morala Družba plačati 700.000 kron za razveljavljanje pogodbe. Zato je prevzel galico Pirc na svoj riziko in na svoj kredit. Dr. Tekavčič prebere tozadevno pismo dr. Kersnika, ki to jasno dokazuje. V tem pismu z dne 28. 1. se pravi, da dá Kmetiska posojilnica kredit Družbi, če jamči Pirc z vsem svojim premoženjem in plačo.

Cena galice pa je šla gor in čist dobiček je dal Pirc za penzijski fond in nekaj ga je razdelil med uradnike.

Kupčijo l. 1921 je sklenil Pirc na svoje ime in svoj riziko in v dokaz tega predloži M. Tekavčič sklepno pismo z dne 12. 9. in pa fakturo z dne 24. 9., ki se obe glasite na ime Pirc.

Olede onih 50 vagonov izjavlja, da je na seji Družbe predlagal Pirc, da se naroči 50 vagonov, odbor pa je odobril predlog Brenciča in se je zato naročilo le 40 vagonov. Galico pa je naročil Pirc na svoj račun in na svoj kredit, kar bo dokazano po pričah. Predlaga, da se zaslišijo v tej zadevi dr. Kersnik in Schlesinger.

Ker je bila ura že pozna, je hotel predsednik senata razpravo prekiniti.

Dr. Tekavčič je zato skrajšal svoja izvajanja.

Dejal je: Ne bom dosti govoril, saj je iz knjig vse razvidno in saj prilagam o vsaki stvari pismena potrdila, ki bodo vse dokazala.

Olede kupčije z emaljirano posodo naj se zasliši vodja Družbe, gospod Majaron, ki bo vse pojasnil in tudi tisto pismo.

Končno je predlagal, da pojasni g. Pirc še »riževno afero«, da bo javnost pravilno poučena. Nato izjavi Pirc, da je ponudil riž Jošt Fink, da je bila Gospodarska Zveza proti kupčiji, naker je kupila riž s privolenjem Lampeta Družba. Ves čist dobiček je ostal Družbi, kar bo dokazano iz knjig.

Razprava je bila nato v svrhu zaslišanja prič preložena

Bankam 16.000.000 lir — zadržam figo.

16.000.000 lir je prejela naša vlada za poravnava škode, ki jo imajo naši denarni zavodi vsled zamenjave kron za lire. Stvar je sledeča:

Ob razsulu Avstrije je bila večina primorskega denarja, naloženega v Ljubljani in v sedanji Jugoslaviji vobče. Ker je Italija ob zamenjavi kron za lire po kurzu 60 lir za 100 kron, strogo prepovedala prenos denarja v Julijsko Krajino, zato je ostal dotični denar v Jugoslaviji, kjer je še danes. Ni nam znano, koliko je naloženega vsega primorskega denarja pri naših denarnih zavodih, nego znano nam je le, da imajo samo primorske zadruge naloženih pri svojih bivših centralah — zadrugišnih zvezah — okrog 17.000.000 kron, katere centrale se nahajajo sedaj v Jugoslaviji.

Da se škoda, ki jo bodo imele primorske zadruge in mali ljudje, ki imajo naložene v njih svoje bore prihranke, vsaj nekoliko poravna, zato je dala glasovno člena 32, §§ 3 in 4 St. Margheritskega sporazuma italijanska vlada naši vladi 16.000.000 lir, katere naj razdeli naša vlada med prizadete denarne zavode.

Dasl so prizadete zadruge in predvsem zadrugne zveze že večkrat prijavile naši vladi stanje teh terjatev, pa vemo, da je min. Ninčič omenjenih 16.000.000 lir že razdelil, in sicer tako razdelil, da dobi Jadranska banka 13.000.000 lir, Kreditna banka pa 3.000.000 lir. Zadruge, v katerih je denar samih revnejših ljudi, pa ne dobe ničesar.

Ko se je to zvedelo, so vse zadrugne zveze takoj poslale na ministarstvo za zunanje zadeve v Beogradu protestno vlogo, s katero so ponovno prijavili, koliko znašajo omenjene terjatve primorskih zadrug in obrazložile kaka nesreča bi bila za primorsko zadrugišništvo, če se mu ne da nikake odškodnine za to nesrečno zamenjavo. Dočim je zamenjala Italija krono za lire po kurzu 60 lir za 100 kron, se bodo zamenjale te terjatve po današnjem kurzu, vsled česar bodo utrpeli primorske zadruge blizu 200.000.000 kron škode!

Tovariš Mrmolja za zadrugišništvo.

Da se prepriči ogromna škoda, ki bi jo utrpelo zadrugišništvo vsled partizanske razdelitve 16.000.000 lir, ki so namenjene za odškodnino primorskim denarnim zavodom, ki imajo terjatve v Jugoslaviji, je poslal tovariš Mrmolja sledečo interpelacijo:

Ministrstvo zunanjih zadev v Beogradu.

Kot član upravnega sveta Glavnega Zadrugnega Saveza, član načelstva Zadrugne Zveze v Celju in delegat Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani ter primorski rojak si dovoljujem opozoriti ministarstvo, da pri razdelitvi 16.000.000 lir upošteva predvsem terjatve, ki jih imajo zadruge Julijske Benečije pri svojih centralah v Jugoslaviji in katere terjatve znašajo 4.331.289 dinarjev. Ta denar je last izključno malih zadrug, ki združujejo samo gospodarsko šibke sloje in bi vsled tega zaradi zamenjave po sedanjem kurzu ne propade samo vse prizadete zadruge, marveč bi bila tudi cela vrsta malih ljudi gospodarsko uničena.

Z odličnim spoštovanjem
Ivan Mrmolja.

Pokrajinske vesti.

(Notar Tomo Šorli) je nenadoma umrl v Podgradu. Bil je eden najbolj delavnih članov londonskega odbora in eden najbolj idealnih patriotov. Večna slava njegovemu spominu.

(Kmetijski list) izhaja odlej zopet samo enkrat na teden in sicer vsako sredo. Tovariši, zbirajte za tiskovni skiad SKS, da bo »Kmetijski list« kos vsem svojim nalozam!

(Vse cenjene naročnike) prav uljudno prosimo oproščenja, če nismo priobčili vseh njihovih dopisov. Naj bodo vsi cenjeni dopisniki globoko uverjeni, da smo le prisiljeni vsled razmer, morali odložiti njih poročila. Prosimo vse, da nam ohranijo svojo naklonjenost in da store vse, da bo »Kmetijski list« v bodočnosti še uspešnejši borec za pravice podeželskega ljudstva, kajti naš boj ni končan, temveč nasprotno le postopen. — Uredništvo »Kmetijskega lista«.

(Z dokazi na dan!) V volilni kampanji so pisali demokrati listi, kar je seveda »Slovenec« s slastjo ponatisnil, da je bila SKS ustanovljena od demokratov. Da je to grda laž, smo že opetovano pribili. Pozivljamo gospode demokrate, da to svojo trditve že vendar enkrat dokažejo in da nas s svojimi »hranjenimi dokumenti« popolnoma razgalijo.

(Brezpomenbna stranka) je kljub svoji zmagi v Sloveniji SLS. Na Hrvaškem je izgubila vse, v Srbiji pa je popokpana njena edina nada — Protič. Radlič naših klerikalcev ne mara in jih tudi ne rabi, ker je že sedaj njihov nadvse nevarni tekmeec v Sloveniji. Demokrate o naših klerikalcih niti slišati nočejo. Radikalci pa bi vzeli klerikalce tudi v vlado — toda potem je konec njihove avtonomije. Čisto osamljeni so torej klerikalci in zato brezpomembna stranka, ki ne bo mogla izvesti nobene svoje obljube in ki bo še v naprej stranka besed in praznih obljub.

(»Glaslice SKS«) tako nas je nazvalo gosposko »Jutro«. V resnici nismo udeleženi pri prav nikaki nacionalizaciji in tudi svinčena afera ni pustila pri nas sledu, vsled česar nismo v tem prijetnem položaju, da bi mogli vzdrževati visoko deficiten dnevnik, kakor je »Jutro« bilo in kakor je še. Kljub temu pa, da smo le skromno glaslice, pa vendar še nikomur nismo ostali dolžni odgovora, kar pa je »Jutro« že opetovano storilo. Še danes čakamo na odgovor z ozirom na naša pojasnila o naprednem bloku, še danes pa čakamo tudi na odgovor z ozirom na čudežno lepe misli »Jutra« o inflaciji denarja. Čakamo pa celo nato, da nas bo »Jutro« »našeškalo«, kakor si je dovolilo to gosposko glasilo domišljati si. Sicer pa nam je vseeno, kako sodi o nas »Jutro«. Vemo le, da vršimo svojo dolžnost pravilno, če nas »Jutro« napada. Jeza »Jutra« nam prav dobro tekne.

(Nasveti so vedno poceni.) Teža pravila se drže razni naši »prijatelji« in nam pridno dajejo nauke, kajati, da smo propadli in kako da moramo delati, da v prihodnje ne propademo več. Bodi na dobri volji vsem izrečena prav iskrena zahvala s prošnjo, da opuste vsi »prijatelji« vsake nadaljne nasvete. Tudi naj nimajo nobene skrbi radi naše »domišljavosti« in pa »lenobe«. Delamo, kar moremo, čudeže pa prepuščamo drugim. Da pa ne bodo imeli nekateri nepotrebnih skrbi zaradi napredne misli, izjavljamo, da smo bistveno pripomogli do naprednega bloka v Ljubljani, da pa še danes nismo prejeli odgovora na naše izjavljanje glede naprednega bloka na dežel.

(Značilno.) Ena redkih občin, kjer imamo večino, so Velike Lašče, rojstni kraj tov. Pucelja. Spominjamo le, kako so pisali klerikalni listi, da se v Laščah tov. Pucelj ne upa niti na ulico. Volitve so klerikalno laž popolnoma dokazale. — Občina, kjer nismo izgubili nobenega volilca je Horjul, bivlišče atka. Horjulčani pač najbolje poznajo atka in zato so ostali zvesti SKS.

(Duhovitost gospoda Kremžarja) je v resnici občudovanja vredna. Klerikalni poraz v Ljubljani ni znal prenesti drugače, ko da je počil v »Unionu« ime Pucelj v Pucelj. — G. Kremžar si sme to pačenje v resnici dovoliti, kajti njegovo ime res ne rabi pačenja.

(Pokrajinski upravi.) Ali ima okrajno glavarstvo pravico koga obsoditi, ne da bi ga zaslišalo? Okr. glavarstvo ljubljanske okolice je nekomu naložilo kazni, na golo ovadbo in ni nikogar zaslišalo, če je vse v ovadbi navedeno resnično ali ne. Tudi ni vprašalo po okolnostih, ampak samo diktiralo kazni.

(Sokolsko gledališče v Radovljici) ponovi na splošno željo občinstva v nedeljo, dne 25. t. m. ob treh popoldne igra »V znamenju križa«. Ker pri zadnjih dveh predstavah mnogo občinstva ni dobilo več vstopnic, vnovič pripravljamo nakup istih v predprodaji.

(Črni graben.) Tretjo nedeljo v postu se bere v vseh katoliških cerkvah evangelijski Luk. 11, kako je izganjal Jezus hudiča. Ta dan je bilo v Blagovici sv. opravilo ob 10. uri popoldne. Da si okoličani bližnjih far razdelimo obisk cerkve in poslušanje besede božje v hramu Gospodovem, zatorej nas je bilo tudi ta dan mnogo iz bližnjih vasi v Blagovici. Ker so se bližale volitve, čul smo pridigo o samih volitvah, katere se je končala približno tako-le: »Kdor bo spustil kroglic v drugo skrinjico, se mora tega greha pri spovedi obtožiti. Če tudi pride deset hudičev Vas nagovarjat, ven jih spodite, Amen.« Je pač človek na pravem mestu. Tudi pridigar naj gre k spovedi, da ne naredi božjega ropa, ko bere sv. mašo, pa čeprav tako grešno zlorablja vero. (Brežice.) Klerikalna gosposka in klerikalni kmetje. V soboto, dne 17. t. m. se je vozil notar Bartol kot predsednik vol. komisije iz Brežic na volišče v Globoko. Klerikalca Bartola je vozil sin klerikalnega generala Podvinskega iz Globokega. Podvinski sam, ki se je tudi nahajal tu v Brežicah, je prisedel zraven, in sicer je moral na zapovedujočo gesto Bartola sestati spredaj zraven sina, dočim je gospod notar sedel sam zadržaj. Ta klerikalna vožnja je vzbujala vseobčo veselost in pozornost Brežičanov. Podvinski pa je bil neskončno srečen, da je smel biti vsaj zajedno na istem vozu s tako visoko klerikalno kapaciteto in se

ni v tej sreči niti najmanj čutil užaljenega, da mora on, bivši »stabsfeldwebel« na lastnem vozu jahati kozla v prešernost klerikalnega brata, katerega je vrhu vsega, še brezplačno vozil. Zagonetka pa je, če je gosposki klerikalcu Bartolu kmet klerikalcec Podvinski preveč smrdel po gnoju, ali pa se je gosp. notar bal, da bi se Podvinski s svojimi znano dobrimi zobmi spravil nad njegove nohte, ako bi sedel preblizu njega. Nekoč sem videl voziti skupno črnega dimnikarja in belega mlinarja, ki sta se skrbno drug drugemu umikala, da bi drug drugega ne »pomazala«. Da pa se »ta črni« tudi med seboj plašijo, pa nam je novo. No, sicer je pa to njih stvar. Mi pa smo videli njih medsebojno — avtonomno — klerikalno ljubezen in se temeljito zabavali. Čuk.

(Čisti dobiček šolske veselice v Smartnem ob Paki.) Na članek »Slov. gospodarja« z dne 1. marca izjavljamo, da se je čist dobiček lanske šolske pridelitve v Smartnem ob Paki v znesku 818.50 Din porabil za vezavo starih knjig, in sicer »Zvončaka«, »Vrtca« in »Angeljčka« ter za nakup 24 novih mladinskih knjig, med njimi tudi Sokoliča (ki mi prav dobro služi pri šolski telovadbi). Gospod kaplan Stiper je izjavil, »da Sokolič ni slab in da ne zastropija mladine, da pa moramo seveda principijelno biti proti Sokoliču?« — V te svrhe se je porabilo 407.80 Din. Za razne šolske potreščine uhožnim učencem pa se je porabilo 410.70 Din. Omeniti tudi, da je v čistem dobičku všteto okoli 500 kron, nabranih v prid šolske knjižnice in da niso na Paki samo SLSarji, ampak še drugi, ki so morda primeroma celo več darovali. Seveda mora njih škric v volilni borbi vse napadati, ker ne pridobiva volilcev z lepa, ampak le z obrekovanji. Bolje bi bilo tem ljudem, da vprid šole kaj storijo, ne pa da samo protestirajo in obrekujejo. Toliko zaenkrat vsem Vam v pojasnilo in hvala za hvaležno izkazano čast. — Zmago Kristan, učitelj v Zavadniji.

Politične vesti.

(Radič napoveduje republiko.) V nedeljo, dne 25. marca namerava Radlič v Zagrebu proglasiti svojo mirotvorno republiko. Le malo verjetnosti je, da bi vlada to pripustila. Še manj verjetno pa je, da bi hotel Radič svojo republiko s silo doseči. Zagata Radiča je torej enaka ko pred volitvami. Narod je šel za njim, ker je veroval, da mu Radič pribori slavno republiko brez »fara« in »žandara«. Življenje pa kaže, da Radič tega ne more izvršiti. Prav tako ko naši klerikalci ne morejo uresničiti avtonomije.

(Popolen poraz Protiča) je senzacija volitev. Vsi avtonomisti so izgubili s tem svojo edino nado.

(Zmaga plemenskih strank) je značilno dejstvo sedanjih volitev. Med Srbi so zmagali velesrbski radikalci, med Hrvatmi velehrvatski radikalci in med Slovenci veleslovenski klerikalci. Mesto miru nas čakajo torej novi boji in mesto gospodarskega dela, boj plemen. Lep profit so nam dale volitve.

(Pozajanja v Opatiji) se nadaljuje. Italijani unajo na skorajšnjo ugodno rešitev, ker so zmagali radikalci. Bojimo se, da je njih upanje upravičeno.

(Francozi) so odklonili vsako posredovanje tujih držav med njimi in Nemci. Nemci morajo naravnost potrkati pri Francozih.

Gospodarstvo.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar od 95.50 do 96.50 dinarjev, angleški funt od 450 do 453 D, švicarski frank 18.10 D, francoski frank od 6.30 do 6.55, laška lira od 4.71 do 4.73 in češka krona od 2.92 do 2.93 D, avstrijska krona od 0.13, nemška marka 0.47 in madžarska krona 2.30 para.

(Tržne cene v Celju.) Govedina l. 1. 17, na trgu l. 17, 11. 14, vampi in pljuča 7, jetra in ledvice 12, loj 12—16, teletina 17 do 18.50; svinjina 25.50—30, pljuča 15, jetra 16, slanina 37—39, mast 40, šunka 50, prekajeno meso 38—39.40; perotina: kokoš in petelin 40, raca 100; mleko 3.50, surovo maslo 50, čajno 65, jajce 1.50, kislá smetana 15; specerjsko blago; kava Portoriko 65, Santos 48—52, Rio 44, sladkor v kristalu 24, v kockah 26, riž 9—12, namizno olje 30—32, bučno 32—34, testenine 14—20, milo 18—22; mleviski izdelki: moka »0« 7.45, »0« 7.20, »2« 6.95, »4« 6.55, kaša 6.25, ajdova moka 7.25; kurivo: premog črni 42, rujavi 24, kubični meter trdih drv 125, mehkih 100; krmar: sladko seno 225, posladko 200, kisló 175, slama 125—150.

(Svinjski semenj v Mariboru.) Na svinjski semenj, dne 16. marca se je prignalo 91 svinj. Cene so zopet zdaj no poskočile: Za mlade preščice 7—9 mesecev stare 1400—1600 K, 3—4 mesecev stare 2000—2500, 5—6 mesecev stare 3200—3600, 8—10 mesecev stare 4000—4500.

Rezultati volitev.

Na Kranjskem je bil izvoljen tov. Pucelj in 9 klerikalnih kandidatov, in sicer:

- Profesor dr. Korošec,
- prof. Anton Sušnik,
- bivši poslanec Jože Gostinčar,
- bivši poslanec Ivan Stanovnik,
- bivši poslanec Janez Brodar,
- posestnik Janez Strcln,
- urednik Fran Kremžar,
- župnik Karel Škulj, in
- bivši poslanec Jože Nemanič.

Izvoljenih je torej od SLS štirje kmetje in 5 gospodov, od katerih sta dva (Kremžar, Gostinčar) izrazita predstavnika protikmetške politike.

Na Štajerskem je bilo izvoljenih 12 klerikalcev, in sicer:

- Prof. dr. Anton Korošec,
- profesor dr. Hohnjec,
- bivši poslanec Josip Skoberne,
- bivši poslanec Davorin Kranjc,
- posestnik Juri Kugovnik,
- župnik Jožef Klekl,
- posestnik Štefan Falež,
- prednik Fran Zebot,
- urednik Vlado Pušenjak,
- profesor Ivan Vesenjak,
- ranec Geza Štiltar in pos. Jan Vrečko, torej 6 gospodov in 6 poslušnih posestnikov.

Dalje sta bila izvoljena kandidata Radiča, in sicer Stjepan Radič Zagreba ter Štefan Čizmešija iz Preloga.

Za petnajsti mandat je še vprašanje sporno, ker se je pri prvem štetju izvršila pomota. Mandat pripade ali komunistom (Golouh) ali pa Nemcem (Schauer).

V Ljubljani je bil izvoljen kandidat Naprednega bloka, profesor Rejšner (demokrat), ki pa mora glasom dogovora odložiti najkasneje do dne 1. januarja 1924. mandat v korist dr. Ravnharju.

Ostala država.

Srbija: Od 73 mandatov so dobili radikalci 49, demokrati 22 in zemljoradniki 2 poslanca.

Južna Srbija: Od 41 mandatov odpade na radikale 18, na demokrate 10 in na turško stranko Džemijet 13 poslancev.

Vojvodina: 34 mandatov Vojvodine je razdeljeno sledeče: radikalci 16, Nemci 6, demokrati 4, socijalisti 3, Bunjevci 3, zemljoradniki 1 in Rumuni 1 poslanca.

Hrvatska je oddala svojih 69 mandatov sledeče: 52 Radičevcem, 11 demokratom in 6 radikalom.

V Bosni in Hercegovini so si priborili od 47 mandatov radikalci 13, muslimani skupine Spaha 18, zemljoradniki 6, Radič 9 in srbska stranka 1 poslanca.

V Dalmaciji je bilo izvoljenih 16 poslancev, in sicer 7 Radičevcev, 5 radikalov, od Drinkovičev skupine 2, 1 demokrat, 1 poslanec pa bo izvoljen kasneje (vsled komaj dovršene izpraznitve Dalmacije).

Črnogora je dala od svojih 7 mandatov radikalom 3, demokratom 2 in avtonomistom 2 poslance.

Če so vse te številke točne, potem bo v novi skupščini:

- radikalov 110,
- demokratov 51,
- radičevcev 70,
- klerikalcev 21,
- muslimanov skupine Spaho 18,
- Turkov 13,
- zemljoradnikov 9,
- Nemcev 6 (ali 7),
- socijalistov 3 (ali 4),
- Bunjevcev 3,
- črnogorskih avtonomistov 2,
- od Drinkovičeve skupine 2,
- od SKS 1,
- od srbske stranke 1,
- od Rumunov 1, in
- nezaseden ostane 1 mandat.

Pripominjamo, da je verjetno, da se število posameznih strank še nebištevno izpremeni.

Popolnoma so propadli v volilnem boju Protičevci, kar je posebno hudo za naše klerikalce, dalje republikanci, narodni socijalisti in razne manjše skupine.

200—4500 K. Polpitane kg mrtve teže 115—120, žive teže 90—105. Ker je bilo mnogo izvoznih, se je vse razprodalo.

(Zagrebaški trg.) (Cene v dinarjih.) Zagreb, 19. marca. Cene v dinarjih za 100 kg, postavno bačka, odnosno vojvodinska postaja notirajo: Pšenica (76—77 kg) 450—457.50, nova rumena koruza 262.50—282.50, bela umetno sušena 295—310, rž (72—76 kg) 350—400, ječmen za pivovarne 325—375, za krmo 305—325, oves 295—300, pisani žol 450—470, beli 450—480, pšenična moka »0« 675—700, »2« 650—675, »4« 625—650, »0« za krmo 225—250, drobnji otrobi 170—180, debeli 250—260. — Tendence neizpremenjena.

(Priprave za III. Ljubljanski vzorčni velesej od 1. do 10. septembra t. l.) Te dni je urad Ljubljanskega velesejja razposlal na vse znane mu naslove naših industrijskih, obrtnih in trgovskih krogov vabilo za udeležbo kot razstavljalca na letošnji velesejski prireditvi in prilavne tiskovine. Vsakdo iz interesiranih krogov, ki bi teh tiskovin slučajno ne prejel, se najljubše naproša, da to javi sejmскому uradu, ki mu jih bo takoj poslal. Tudi sicer vse informacije daje radevolje pisмено in ustmeno urad Ljubljanskega velesejja v Ljubljani, Gosposvetska cesta. Telefon int. 140.

(Sejmski Vestnik), ki bo oficijelno glasilo III. Ljubljanskega velesejja, vršečega se od 1. do 10. septembra 1923 izšel bo prihodnji mesec in bo perločno izhajal do otvoritve letošnje prireditve, bo prinašal zelo zanimivo vsebino in se bo izdal v visoki nakladi. Razširjen bo ne samo po Jugoslaviji, ampak tudi v inozemstvu ter tiskan v vseh srednjeevropskih jezikih. Prinašal bo aktualne gospodarske članke in splošne, tako za industrijski in trgovski svet kakor tudi za konsumente važne informacije. Zato ga bo vsakdo čital z največjim zanimanjem in se inseriranje v njem v resnici izplača. Vsem pridobitnim krogom toplo priporočamo, da se poslužijo te ugodne in uspešne prilike. Vestnik bo izhajal v kvart-formatu in stane oglas na celi strani Din 1000. — Manjši oglašitvi temu sorazmerno. Blagovolje poslati tozadevno naročilo čimprej uradu Ljubljanskega velesejja v Ljubljani, Gosposvetska cesta.

Pomanjkanje trt.

Letos nam zelo pomanjkuje trt za saditev vinogradov. Mnogi vinogradniki ne bodo dobili dovolj sajenk, da bi z njimi zasadijo zrigolano zemljo. Pustiti zemljo prazno, do prihodnjega leta, ne kaže. Zemlja se čez leto uleže in trta v njej ne raste več tako dobro, kot v sveže zrigolani zemlji. Pa tudi leto je izgubljeno, če sadimo trto šele v prihodnjem letu.

Zato si pomagamo s klučji.

Dovolj močne ameriške klučje ocepimo in stratificiramo (kalimo) v zabojih, v vlažnem žaganju, ki jih umestimo na toplem prostoru. Ko se cepilno mesto dobro zalije (zaraste) in cepič nekoliko, a ne preveč, odžene, jih posadimo na stalnem mestu v vinograd. Najbolje sadimo po dva k nemu kolu in sicer tako, da so zgornji konci skupaj, spodnji pa narazen. Ena cepilnica od obeh se bode sigurno dobro prijela, kjer se pa primete dve, vzamemo v prihodnjem letu eno ven in jo presadimo na drugo, prazno mesto. Tega cepljenja in stratificiranja se je treba priučiti. Priložnost za to imajo vinogradniki na kmetijskih šolah ali pa pri državnih trtnicah, kjer se bode tako ce-

pilo prve dni aprila (po praznikih). Ponekod (n. pr. na Grmu) se bode takrat vršil poseben cepilni tečaj za vinogradnike. Tudi spis »Cepljenje in kaljenje ameriških klučjev« nas o tem cepljenju lahko pouči.

Kdor hoče cepiti trte na zeleno, ta naj posadi klučje v vinograd in jih drugo leto ocepi. Ameriške klučje namakamo dva do tri dni v čisti vodi, potem jih vložimo v zaboje med vlažno žaganje in postavimo zaboje na tak kraj, kjer je vlažno in toplo, n. pr. v hlev, svinjsko kuhinjo itd.

Po preteku 14 dni, ko prično klučji poganjati, (a ne prepoznajo) jih posadimo, zopet po dva skupaj k vsakemu kolu v vinograd. Spodnji konci naj bodo eno ped narazen. Če se oba klučja primeta, vzamemo potem drugo leto eno sajenko lahko ven, ne da bi korenine druge poškodovale. Taki klučji rastejo v drugem letu ravno tako močno in so ravnotako za cepit, kot da bi bili posadili ukoreninjene sadike.

B. Skalický.

Pognojite vinograde!

Brez gnoja ne raste in ne rodi nič, tudi trta ne. Zgodaj spomladi, pred prvo kopjo raztrosite po vinogradu dober (ne plesniv) hlevski gnoj in ga na ped globoko podkopajte ali podšihajte. Če nimate hlevskega gnoja, vzemite dober mešanec (kompost) in potrosite ob enem tudi nekaj umetnih gnojil. Najbolj, zlasti na raščo, učinkuje apneni dušik. Na ha je treba vsaj 300 kg, toraj za vsako trto tri deke. Ob enem dodenite trti nekaj (100 do 200 kg na ha) kalijeve soli (1 do 2 dkg na trto) in najbolje storite, da raztrosite tudi še Tomasove žindre, vsaj 200 do 300 kg na ha, ali 2 do 3 dkg na trto. Vendar pa se ne sme gnojilo poprej skupaj pomešati, kakor neposredno predno se raztresi. Nato ga pa čimprej mogoče podkopajmo.

Pri gnojenju si vselej zapomnite, da ne gnojite kolje, temveč trto. Starejša trta ima tenke, lasne korenine, ki srkajo hrano iz zemlje, sredi vrst, ne pa pri koljih. Gnojite toraj sredi vrst. Nikakor pa ne gnojite pregloboko in ne preblizu trte. Tako poddelan gnoj trto lahko občutno poškoduje, zlasti apnen dušik. Ni še dolgo, kar mi je tožil neki vinogradnik, ki je lani gnojil z apnenim dušikom tako, da ga je potrosil po starih koreninah trte, da se mu je več sto trt v vinogradu posušilo. Gnoj ne sme nikdar naravnost na korenino priti, temveč vedno le med zemljo pomešan nad korenino. To velja zlasti o jedkih gnojilih, kot je apnen dušik. Dež in vlaga spravi ta gnojilo h koreninam trte v stanjšani obliki in tako razkrojeno, da ga trta lahko posrka.

Skalický.

Kakšna bode vinska klet.

Vinska klet mora biti predvsem čista. Čistota pri trgatvi, čistota pri delu v kleti, čistota vsake posode, to je glavno pravilo za uspešno vinarstvo. Vinsko klet spadajo samo sodovi in vino, a nič drugega ne. Kdor pusti živali v vinsko klet, naredi iz kleti hlev. Vinski kleti ne smemo hranjati drugih stvari, ne olja, ne petroleja in ne jesih. Kdor hrani vinski kleti jesih je ravno tako neupravičen, kakor oni, ki kurl zraven sena. Kislina jesih ti lahko skvari vse vino, kar ga imaš spravljene v kleti.

Klet je treba pogostoma zračiti, povsem napačno ravnajo oni, ki mi-

sljfo, da mora biti klet vedno dobro zadelana, da ne pride vanjo svež zrak, premalo svetlobe in vlaga povzročuje plesnivost, katere se navzame tudi vino, ali prazen odprt sod. Klet je treba vedno zračiti, posebno pa jeseni, kadar mošt vre. Novemu vinu, ki je že popolnoma izvrela, tudi mraz ne škoduje, tako da lahko zračiš klet tudi po zimi. Za zračenje in za svetlobo pa je treba, da ima klet razen vrat tudi dovolj oken.

Slabe so one kleti, ki imajo isto temperaturo, kakor zunanji zrak. Če je od zunaj hladno, je tudi v kleti hladno, če je od zunaj mraz, je tudi v kleti mraz. Take kleti niso porabljive kot vinske kleti. Za vinsko klet je najbolj priporočljiva stalna enakomerna temperatura 12 stopinj C. Da pa ostane ta temperatura polet in pozimi vedno enaka, je treba zidati klet pod zemljo.

Vešči posestniki, ki pridelujejo mnogo vina ravnajo pametno, ako imajo dve kleti, v prvi kleti hranijo vino, ki vre in odpravijo vsa druga dela, v drugi kleti pa hranijo stara vina. V prvi kleti mora biti tudi višja temperatura, 20 do 25 stopinj, torej temperatura, ki je staremu vinu že škodljiva.

Prevelika vlaga v kleti škoduje, ker se kaj rad razvije v taki vlagi plesnivec. A tudi preveč suha klet ni priporočljiva, ker izhlapi v presuhi kleti mnogo vina.

Tla v kleti so pri nas večinoma iz gole prsti. To ni posebno priporočljivo, če radi tega ne, ker je težko tako klet čistiti. Najbolje so one kleti, ki imajo cementirana tla, ali ki so tlakovane s kamenitimi ploščami med seboj vezanimi s cementom.

Raznoterosti.

(Razporoke v Severni Ameriki.) Kakor poročajo časniki iz New Yorka, se v združenih državah silno množijo razporoke. Mladi in stari zakonci se brez premisleka ločijo, na novo poročijo in zopet ločijo. V zadnjih letih je številno razporok tako naraslo, da pride na milijon zakonov skoraj že ena četrtina razporok, torej se konča skoraj vsak četrti zakon z ločitvijo.

(Lep parček.) Petdesetletni M. Nerad iz Šentvidja pri Stični je pobegnil s posestnikovo ženo Terezijo Zupančičovo iz Pristave pri Litiji. Nerad je odnesel svojo ženo 35.555, Zupančičeva pa svojemu možu 12.000 kron.

(Milijon kron poneveril.) V Zagrebu je poneveril neki Milinari s falsificiranimi pobotnicami drž. blagajni 1 milijon kron, katere je zapravil z raznimi prijatelji in prijateljicami.

(Zenski roparji.) Ni še dolgo od tega, kar smo poročali v našem listu o ženskih roparjih, ki so se pojavili v Parizu. Izkazalo pa se je, da ne ostajamo za Parizom. V Koprivnici na Hrvatskem sta napadli kmetici Kata Kovač in Tereza Posavec kmeta Stjepana Garalo, ki se je vračal od semnja domov. S polno steklenico vina sta ga tako obdelale po glavi, da je obležal nezavesten, nato sta mu pobrale denar. Garalo se zdravi v bolnici, korajžni ženci pa se hladita v zaporu.

(Poplave v Banatu in Macedoniji.) Iz Beograda poročajo, da se nahaja ves Banat pred silno poplavo. Reka Begej je tako narasla, da se je bati, da bo podrla jezove. Ze zdaj so poplavljeni Banatski dvor, Mihačovo in drugi kraji. V Velikem Bečkereku so hiše do pritičja v vodi. Škoda je že zdaj ogromna. V Macedoniji pa je stopila Bregalnica čez bregove in napravila ogromno škodo. Mali potok Otrinja je

tako narasel, da je porušil vse mostove. Istotako je narasla reka Vardar in poplavlja mesto Veles.

(Grozen samomor.) V Sarajevu se je polil neki T. Jorgonatos s petrolejem in se zažgal. V groznih mukah je izdihnil.

(Strašna smrt.) V neki tovarni v Novem Sadu je padel strojnik Peter Bujdoš med kolese glavnega stroja, ki ga je popolnoma razmesarilo.

(Dve nesreči v Ameriki.) Tekom minulega meseca sta bili v Ameriki 2 nesreči, ki sta zahtevali žrtve tudi med Jugoslavo. Prva nesreča se je zgodila v rudniku v Dawson City, New Mexico, kjer je bilo vsled eksplozije zasutih 122 rudarjev. Po imenih soditi je bilo tudi nekaj Jugoslovanov vmes. Druga eksplozija v Britski Kolumbiji je pokopala 55 rudarjev. Tudi v tem rudniku se nahajajo številni jugoslovenski rudarji.

Turški Pavliha.

Nekoč je spekel Nasradin-hodža gosko in jo nesel kadiju (= turški sodnik). A spotoma začuti lakoto in poje eno stegno. Pa odnese gosko na sodnijo in jo položi s podstavkom vred pred sodnika. Sodnik vpraša, kje je druga noga. Nasradin-hodža odgovori:

»Naše goske imajo samo po ano nogo.«

Baš pred sodiščem se je nahajala čreda gosk, ki so stale vse na eni nogi, pa nadaljuje Nasradin-hodža:

»Ako ne veruješ, poglej tam-le.«

Na sodnikovo povelje razženejo goske s palicami. Ko pa bežijo goske na obe nogi, reče Nasradin-hodža kadiju:

»Če bi tebe gonili s takimi palicami, bi bežal magari po štirih.«

Obrtnik. Klerikalci in obrtniki.

Bolj cinčno pač ni mogel nihče tekom ravnokar končanega volivnega boja pokazati svoje zaničevanje obrtnikov, ko naši klerikalci. Kljub temu, so dobili kopo obrtniških glasov.

Tov. Pikla, kandidata naše SKS, so sramotili kot »znderja«, ko da bi bil krajski stan zaničljiv, klerikalni kandidat Gosar je na shodu v D. M. v Polju sramotil »šuštarje«, ko da bi bil čevljarjski stan zaničljiv, tov. Puclja blatijo že leta in leta, ker je mesar, ko da bi mogli rejni gospodje po župniščih mesarja pogrešati in tov. Ogrič, prvobornik za obrtniške pravice je bil najnesramnejše blaten samo zaradi tega, ker hoče obrtniku priboriti njegove pravice. In kljub tem dejstvom se je spozabljalo vse polno obrtnikov, da so volili klerikalce.

Človek je izgubljen, kadar izgubi svoj ponos. Izgubljen pa je tudi vsak stan, ki izgubi svoj stanovski ponos. Le igrača v rokah drugih bo tisti, ki je brez ponosa in samo od preobložene mize vržene kosti bodo njegov delež.

Mi obrtniki smo to kruto resnico že opetovano in bridko občutili.

V tisti zlati dobi obrtništva, ko je bil obrtnik v svojih celih združen v silni organizaciji, tedaj je imel obrtnik svoje pravice, tedaj je bil dovolj močan, da je mogel z uspehom varovati svoje interese proti

vsakomur, tudi proti samemu cesarju. Da, tedaj je cvetelo obrtništvo, tedaj pa je imel obrtnik svoj ponos, iz ponosa je izvirala njegova borbenost, na ponosu je temeljila njegova stanovska zavednost in v ponosu je bil izvir njegove odločnosti napram vsem, plemičem ravno tako kakor cesarjem.

Nemogoče je, da bi današnji obrtnik zaostajal za srednjeveškim, zlasti v eni njegovih najlepših potez — v ponosu. Zato smo trdno uverjeni, da bodo obrtniki vse Slovenije za vedno obračunali z vsemi, ki žalijo obrtniški stan, enega najvažnejših temeljev vsega gospodarskega življenja.

To so pa storili naši klerikalci, ki so po vrsti opsovali vsakega obrtnika, če se je predrznil imeti drugo mnenje ko pa slavni Eeseles.

Tega terorizma ne sme in ne more trpeti noben svobodoljubljen državljan. Časi inkvizicije so minuli in lepi kaplan Korošec jih ne bo na novo uvedel!

Povdariti pa je treba še eno. Z velikansko hripavostjo so povdarjali klerikalci, da se bore za avtonomijo Slovenije. Kakšna naj bo ta avtonomija iz previdnosti niso povedali. Pač pa so kričali, da mora biti Slovenija neodvisna in enakopravna. V kolikor se tiče enakopravnosti Slovencev z drugimi, je jasno, da je s klerikalci vsa Slovenija in najbrže vsi poštenjaki še celo odločnejše zagovarjajo enakopravnost klerikalci, kateri so jo svoje dni zaprtili. Toda v drugem oziroma je klerikalna avtonomija za obrtnika načelne važnosti.

Ali naj bo avtonomija taka, da bo Sloveniji odvzela trg v južnih krajih, ali pa bo taka, da bodo šli slovenski izdelki v nezmanjšani meri na jug.

Na to je treba, da nam odgovore cenjeni voditelji Eeselesa, kajti avtonomija, ki bi pomenila kitajski zid — je smrt obrtnika.

Pravijo, da so naši prijatelji in vseeno nas psujejo ko nihče drug.

Pravijo, da so naši prijatelji in niti v najbolj važnem vprašanju za obrtnika ne povedo svojega mnenja.

Ta molk pojasnjuje tudi psovko, ta molk pravi, da jim je obrtnik le sredstvo za dosego politične misli.

Ponosni obrtnik pa pravi zato, da noče biti sredstvo drugim, temveč, da hoče obdržati politično moč v svojih rokah.

Zato je klic ponosnih, zato je geslo zavednih:

V obrtniške organizacije, v obrtniška društva!

Obrtniki vseh dežel, združite se!

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. telefon št. 220.

Nakup gozdov. — Prodaja vsakovrstnega lesa.

NAHOD? GLAVOBOL? Zobobol? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in žilvice? Prijetno čustvo kreposti prinese pravi Felnerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osveteže in lača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljše kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 špeciálna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnateh ali 12 špeciálnih steklenic 208 dinarjev in 5 odstotkov doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 344, Hrvatsko.

+

Javljamo tužno vest, da je naš srčnoljubljeni, dobi soprog in oče, gospod

Janko Popovič
posestnik in trgovec na Hrastu št. 27

v četrtek dne 15. t. m. po dolgi mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Prevoz blagopokojnika je bil v petek dne 16. t. m. iz Ljubljane v Metliko in od tam na farno pokopališče v Drage.

V Ljubljani, dne 16. marca 1923.

Žalujoča rodbina in otroci.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpetava.

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15.

TRGOVINA

sena, slame, drv. krompirja, sadja

in vseh drugih deželnih pridelkov

Andrej Oset, Maribor,
Aleksandrova c. št. 57; telefon št. 68.

Vinogradniki pozor!

Na prodaj imam lepo na suho cepljene trte najbolj rodovitnih vrst, kakor tudi večjo množino necepljene bele šmarnice in več tisoč vkoreninjenih (klučev) divjak Rip-Portalis in Göthe št. 9. Cena po dogovoru.

Kdor želi res lepo in dobro blago naj se obrne zanesljivo pisмено ali ustmeno na

Fr. Slodnjak, trtnar,
Sv. Lovrenc v Sl. gor. p. Jursinč.
Za pismen odgovor priložite znamke.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Ustanovljena 1900	Dejniška glavnica in rezervni zakladi cca K 150.000.000—	Ustanovljena 1900
Čekovni račun št. 10.509. — Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana. — Telefon šte. 261 in 413.		
Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. — Obrestuje vloge najugodnejše. — Prodaja srečke razredne loterije.		
Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.		

Prva notranjska izvozna in uvozna
gospodarska zadruga v C. Kranju
P. Z. O. Z.
vabi vse svoje člane na prvi
redni občni zbor, ki se bo
vršil dne 28. marca 1923 ob
1. uri popoldne v zadrugi
pisarni.

- DNEVNI RED:**
1. Poročilo načelstva.
 2. Poročilo nadzorstva.
 3. Odobrenje rač. zaključka za preteklo poslovno leto.
 4. Obrestovanje posojil.
 5. Razdružba.
 6. Razno.

Načelstvo.

Naprodaj

je 20 oralov obsegajoče po-
sestvo v Presladolu pri Raj-
henburgu obstoječe iz njiv, trav-
nikov in dveh parcel gozda vse
v najlepšem stanju. Cena
2.500.000 kron. Naslov se izve
pri upravi Kmetijskega lista.

Kupim

večjo množino **fižola.**
Ponudbe na upravo lista.

Vrtnarski vajenec
se sprejme takoj pod zelo do-
brimi pogoji s celo ostrbo i. t. d.
pri vrtnarskem mojstru
Fran Sušnik, Kranj.

Jadranska banka - Beograd.

Delniška glavica: Din 60.000.000. — Rezerva: Din 30.000.000.

Podružnice:

Bled	Jesenice	Prevalje
Cavtat	Korčula	Sarajevo
Celje	Kotor	Spilj
Dubrovnik	Kranj	Sibenik
Hercegovina	Ljubljana	Tržič
Iskra	Maribor	Zagreb.
	Metković	

Amerikanski odio.

Naslov za brzojavke: **JADRANSKA.**

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatova, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortland Street 82, New York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Zamuditi



bo v veletrgovini R. Starmecki, C. e. je.
katera prodaja radi velikanske nakupe
direktno la prvih svetovnih tovarov po
čudovito nizkih cenah. Zahtevajte cenik.

Hiša

z vrtom in čez l oral njive v
Toplicah tik živinskega sejma
brez služnostnih pravic, dobro zi-
dana je na prodaj. Več se izve
pri lastnici Amaliji Flajšman v
Metliki.

Preklic.

Preklicujem vsa, kar sem govoril soper svoje
sestre.
V. Kristan ml.
Mosta.

Cement,

gips, apno

romancement, strešno lepen-
ko, karbolnej, drvocement,
watproof, gips-plošče, umetno
gnojilo (eternit Hatschek) itd.
Nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in drug

LJUBLJANA, Meklošičeva cesta 13.

Cepljene trte

prilagodljivih in najbolj rodovitnih vrst na
podlagi Rip Portalis za katere se tudi
lameči na čistosti. Prodaja Frano Ze-
lenko, posestnik in trtnar, Ručmanec,
Sv. Tomaž pri Osmožu. V zalogi je tudi
več tisoč necepljene vkoreninjene bele
šmarke. Cena po dogovoru. Za pisarni
odgovor priložite znamko.

„GAZELA“

je nova znamka. V dobrem letu pa se je zaradi svoje
kakovosti tako vpeljala, da se dobiva povsod in jo
vse gospodinje zahtevajo.

Upravnik (šafar)

se sprejme na velepo-
sestvu Ed. Suppanz,
Pristava.

„Pri nizki ceni“

IGN. ŽARGI
Ljubljana Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in
modnim blagom ter z raznim
perilom za moške in ženske in
kravatami na debelo in drobno.
Največja zaloga potrebščin za
krojače in šivilje.



Kraljevski Holandski Lloyd

Redni brzoznal in poštni parnik iz
Amsterdama in Cherburga
v Južno Ameriko,

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in v
Buenos Aires. Vsa potrebna pojasnila daje:
Kraljevski Holandski Lloyd.

: Glavni zastopnik za Jugoslavijo: „
JUGOSLOVENSKA BANKA D. D., ZAGREB, B-Cesta št. 33.

Brzojavni naslov: Realloyd Zagreb. Telefon 24-65.

KAMENIT

TOVARNA UMSTNEGA
ŠKRLJA 111
ELEKTRARNA,
DRUŽBA
Z. O. Z.



LAŠKO

Slovenija

Ustanov-
ljeno leta

1910

Dolgoletna
garancija
za dobro
kakovost!

Cenejša kakor ilovna opeka!

Kamenit sestoji iz azbesta (kamen) in portland-cementa, vsled tega je taka streha
vedno močnejša in ne zahteva nobenega popravila. Dolžnost vsakega
posestnika strehe je, da si naroči večno trpežno in ognja varno streho iz
Kamenita-eternita.

Zahtevajte brezplačno ponudbe in obiske!

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica števil. 1.

Poštni predal 74. :: :: :: :: :: :: :: Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih
cenah ter se za cenjena naročila najtopleje
priporoča.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUZNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica števil. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtoč-
neje in najkulantneje.

Brzojavi: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (me-
njainica v Kolo-
dvorski ulici)

LJUBLJANA
Mestni trg 5.

O. Bernatovič

trgovina
Konfekcijska